

ליטונוב, מקסים מקסימוביץ'

(1876-1951)

(Maxim Maximovich Litvinov). השם שאימץ לו מאיר (מקס) ולך, מדינאי סובייטי, יהודי. ל' נולד בביאליסטוק למשפחה מן המעמד הבינוני. ב-1898 הצטרף ל' למפלגה הסוציאלידמוקרטית הרוסית, ב-1901 נאסר אך כעבור שנה ברח ונמלט לשווייץ, וב-1903, עם הפילוג במפלגה, הצטרף לסיעה הבולשוויקית. ב-1908 נהיה ל' לנציג הבולשוויקים באינטרנציונל הסוציאליסטי ולראש הסניף של הבולשוויקים בלונדון. אשתו איזי היתה בת למשפחה יהודית בלונדון מן המעמד הבינוני.

ב-1918-1921 היה ל' אחד מראשי הקומיסריון (משרד) לענייני חוץ, וב-1920 חתם על חוזה עם אסטוניה – החוזה הראשון בין ברית-המועצות ובין מדינה אחרת – ומונה לציר באסטוניה. ב-1921-1930 היה ל' סגן הקומיסר לענייני חוץ. הוא היה יריבו העיקרי של הקומיסר, גיאורגי צ'יצ'רין, וב-1920 מונה תחתיו, בתמיכת סטלין, לקומיסר לענייני חוץ.

ל' עמד בראש המסע למען הבטחת 'ביטחון קולקטיוו', מלא תפקיד מרכזי בהשגת הכרה בברית-המועצות מצד ארצות-הברית, ב-1933 ובכניסתה של ארצו לחבר-הלאומים, והיה נציגה בארגון. הוא היה מטרה להתקפות חריפות ביותר מצד הנאצים, שטענו של' הוא אחד ממנהיגי האמיתיים של ברית-המועצות ושסטלין אינו אלא כלי-שרת בידיהם.

במאי 1939 ניטלו מל' כול תפקידיו וויצ'סלב מולוטוב מונה לקומיסר לענייני חוץ – צעד שבישר את החיזור אחר גרמניה הנאצית ואת חוזה ריבנטרופ-מולוטוב. בפברואר 1941 סולק ל' מהוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית וכפסע היה בינו ובין המאסר. אחרי פלישת הגרמנים לברית-המועצות ב-22 ביוני 1941 מונה ל' לסגן הקומיסר לענייני חוץ ולשגריר בארצות-הברית. הוא כיהן בתפקידו בווישינגטון עד 1943, ואז פסקה פעילותו, אף שלהלכה הוסיף להיות סגן הקומיסר עד 1946. לדברי ניקיטה חרושצ'וב שקל סטלין לרצוח את ל'.